

Rovdata
Postboks 5685 Torgarden
7485 Trondheim

Saksbehandler: Petter Wabakken
Telefon: +47 97044518
Deres ref:
Vår ref: 17/02289
Dato: 11.05.2021

ULV I NORGE PR. 31. MARS 2021 FORELØPIGE KONKLUSJONER FRA BESTANDSOVERVÅKING VINTEREN 2020-2021

RAPPORT 4

Bakgrunnen for denne foreløpige statusrapporten om ulv i Norge er pågående og mangeårige felles svensk-norske bestandsregistreringer av ulv i vinterhalvåret. Det gis et sammendrag over det som er dokumentert og kartlagt om ulvens status i Norge vinteren 2020-2021. Resultatene bygger på systematiske sporinger av ulv på snø gjennomført av Statens naturoppsyn (SNO) og Høgskolen i Innlandet, DNA-analyser ved Rovdata av innsamlet genetisk materiale, informasjon om døde ulver og mer tilfeldige ulvemeldinger som er kvalitetssikret og kan skilles fra andre ulver på annen måte. Alt grunnlagsmateriale er innlagt og tilgjengelig i Miljødirektoratets Rovbase. Pågående registreringer av ulv er en del av Det nasjonale overvåkingsprogrammet for store rovdyr i Norge.

Når det gjelder ulver med tilhold på tvers av riksgrensen mot Sverige har länsstyrelsene vært ansvarlige for de svenske sporingene, mens DNA-analyser av svensk innsamlet genetisk materiale er gjennomført av Grimsö forskningsstation DNA-lab ved Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Alle svenske opplysninger om ulver som er påvist på begge sider av riksgrensen er også tilgjengelig i den felles skandinaviske databasen Rovbase ved Miljødirektoratet.

Mer detaljer om bakgrunn og metodikk som brukes i ulveregistreringene finnes i den offisielle sluttrapporten fra forrige vinter: Wabakken m.fl. 2020: Bestandsovervåking av ulv vinteren 2019-2020. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia, 1-2020, 55s. Rovdata, SLU Viltskadecenter og Høgskolen i Innlandet. Denne og andre årlig utgitte statusrapporter fra perioden 1998-2019 er tilgjengelige på hjemmesidene til Rovdata (<http://www.rovdata.no>), Høgskolen i Innlandet (www.inn.no), Det Skandinaviske Ulveforskningsprosjektet - SKANDULV (<http://www.slu.se/skandulv>) og SLU Viltskadecenter (<http://www.slu.se/viltskadecenter>). Når det gjelder metoder som blir brukt i registreringene henvises også til felles svensk-norske instruksjoner ved Rovdata (<http://www.rovdata.no/Instrukser.aspx>). For grenserevirene ble registreringene også koordinert og vurdert i samarbeid med tilsvarende ulveregistreringer i Sverige. Sluttrapporten med endelige konklusjoner om bestandsstatus for ulv i Norge og totalt i Skandinavia vinteren 2020-2021 er planlagt ferdigstilt i felleskap med svenske kollegaer til 1. juni 2021.

Antall ulver

For registreringssesongen 1. oktober – 31. mars 2020-2021 ble det dokumentert totalt 109-114 ulver i Norge, hvorav 57-58 med helnorsk tilhold og 52-56 med tilhold på begge sider av riksgrensen (Tabell 1). Når de 24 ulvene (hvorav ingen i grenserevir) som er kjent døde i samme periode blir trukket fra, er det i vinter påvist totalt 85-90 ulver med enten helnorsk tilhold eller med delvis tilhold i Norge, de sistnevnte oftest i revir på tvers av riksgrensen (Tabell 1, Figur 1). Dette er tilnærmet samme antall som de 90-93 ulvene som forrige vinter pr. april var påvist med helt eller delvis tilhold i Norge etter at 13 døde ulver i perioden var fratrukket.

Ulv i fylker uten ulvesone

Utbredelsen av ulv i Norge var i vinter hovedsakelig konsentrert til innenfor ulvesonen (5 % av Norges landareal). Kun to enslige ulver ble påvist i Norge utenfor fylkene med ulvesone (Innlandet & Viken) og begge disse ble felt vinterstid i registreringsperioden 2020-2021 (Tabell 1). En av de to var en hannulv som for tredje vinteren på rad var stasjonær i Vestland fylke, i Fjaler og Hyllestad kommuner ytterst i Sognefjorden. Den andre var også en hannulv, innvandret fra svensk delbestand i sommer og skutt i Rogaland fylke. Begge var født og oppvokst i Västmanlands län, langt øst i Sverige.

Antall ulverevir

Alle vinterens ulverevir av familiegrupper (flokker) og revirmarkerende par ble dokumentert med fullstendig (9 revir) eller delvis tilhold (9 revir) innenfor norsk ulvesone (Tabell 1, Figur 1). Lengst nordvest i ulvesonen hadde en innvandret finsk-russisk hannulv etablert seg som et revirmarkerende par sammen med en skandinavisk, tidligere ynglende ulvetispe i Deisjøreviret. Paret hadde omtrent like mye tilhold innenfor som utenfor ulvesonen, og 3. januar 2021 ble Deisjøparet bedøvet, GPS-merket og flyttet av forvaltningen til lengre sør i ulvesonen (Figur 1). Derfra vandret paret gradvis nordover, hele tiden innenfor ulvesonen, men fra midten av mars tydet det på at paret var under etablering av mer stasjonært tilhold øst i Viken fylke, men fortsatt med fullstendig tilhold innenfor norsk ulvesone (Figur 1).

Vinteren 2020-2021 ble det påvist 12 familiegrupper med helt (5 flokker) eller delvis tilhold (7 flokker) i Norge og norsk ulvesone. Dette er én mer enn i foregående vinter (2019-2020). Videre ble det påvist tre færre revirmarkerende par vinteren 2020-2021 sammenlignet med foregående vinter, en reduksjon fra ni til seks dokumenterte par, enten med helnorsk tilhold (5 par) eller med tilhold på tvers av riksgrensen (ett par; Figur 1). Begge vintrene ble det i tillegg registrert ett usikkert ulvepar i ulvesonen. For de to siste sesongene var således det totale antallet bekreftede revir med familiegrupper eller par med helt eller delvis tilhold i Norge redusert fra 20 til 18 revir.

Antall ynglinger av ulv i Norge og grenserevir i 2020

I registreringssesongen vinteren 2020-2021 (1. oktober – 31. mars), ble nye valpekull av ulv bekreftet født i fem helnorske og sju grenserevir i 2020 (Tabell 1). Tilsvarende antall ynglinger i 2019 var henholdsvis seks og fem valpekull. Når Stortingets beregning av bestandsmål for ynglende ulv legges til grunn, der valpekull i grenserevir er satt til 0,5 yngling for hvert land, tilsvarer dette 8,5 valpekull i Norge i 2020, som er eksakt det samme antall ynglinger av ulv i Norge som året før.

Dokumenterte døde ulver

Siden vinteren 2004-2005 har det vært åpnet for lisensjakt (kvotebestemt jakt) på ulv i Norge. Lisensjakt vinterstid har deretter vært vanligste registrerte dødsårsak for ulv i Norge. Vinteren 2019-2020 ble det ved lisensjakt for første gang avlivet en hel ulvflokk bestående av både valper og foreldredyr i et revir med fullstendig tilhold innenfor norsk ulvesone. Vinteren 2020-2021 ble det innenfor ulvesonen felt 17 ulver ved lisensjakt, fordelt på tre helnorske revir (revir nr. 2, 5, og 16; Tabell 1, Figur 1).

I vinterens registreringsperiode 2020-2021 ble det ikke bekreftet andre dødsårsaker hos ulv enn avliving ved jakt (Tabell 1). Totalt 22 ulver ble felt under vinterens lisensjakt (Tabell 1), begrenset til fylkene med ulvesone i Innlandet (16) og Viken (6). Ytterligere to ulver ble avlivet ved skadefelling i vinterens registreringsperiode 1. oktober – 31. mars, som tidligere nevnt i Rogaland og Vestland fylker (Figur 1, Tabell 1).

Bestandsutvikling for norsk delbestand

Når det gjelder bestandsutviklingen for ynglende, stasjonære ulver og antall registrerte valpekull, var norsk delbestand tilnærmet stabil eller i svak vekst i de 17 vintersesongene 1998/99-2014/15. Deretter ble det registrert en markert økning i antall ynglinger i delbestanden de påfølgende 3 sesongene (2015/16-2017/18), for så å bli mer stabil igjen i de siste tre vintrene (2018/19-2020/21), med 5-6 helnorske valpekull pr. år i 3-årsperioden (Figur 3). Nå i vinter ble det registrert fem slike, i motsetning til rekordsesongen for tre år siden (2017-2018), da det ble påvist åtte valpekull født i 2017 i helnorske revir (Figur 3).

Stortingets nåværende bestandsmål for ulv i Norge er 4-6 årlige ynglinger, hvorav minst tre av valpekullene skal være i helnorske revir. De siste 23 årene har bestanden av ulv i Norge ligget både under og over dette bestandsmålet. I 11 av registreringsperiodene (inkludert i 10 av de første 11 vintrene) lå delbestanden under målet, de siste seks sesongene har norsk delbestand ligget over bestandsmålet og i de seks resterende lå delbestanden innenfor rammene av Stortingets nåværende bestandsmål (Figur 3).

Med vennlig hilsen

Petter Wabakken
Prosjektleder
Høgskolen i Innlandet
Fakultet for Anvendt økologi,
Landbruksfag og Bioteknologi,
Evenstad
2480 Koppang
Telefon: (+47) 97044518
E-mail: petter.wabakken@inn.no

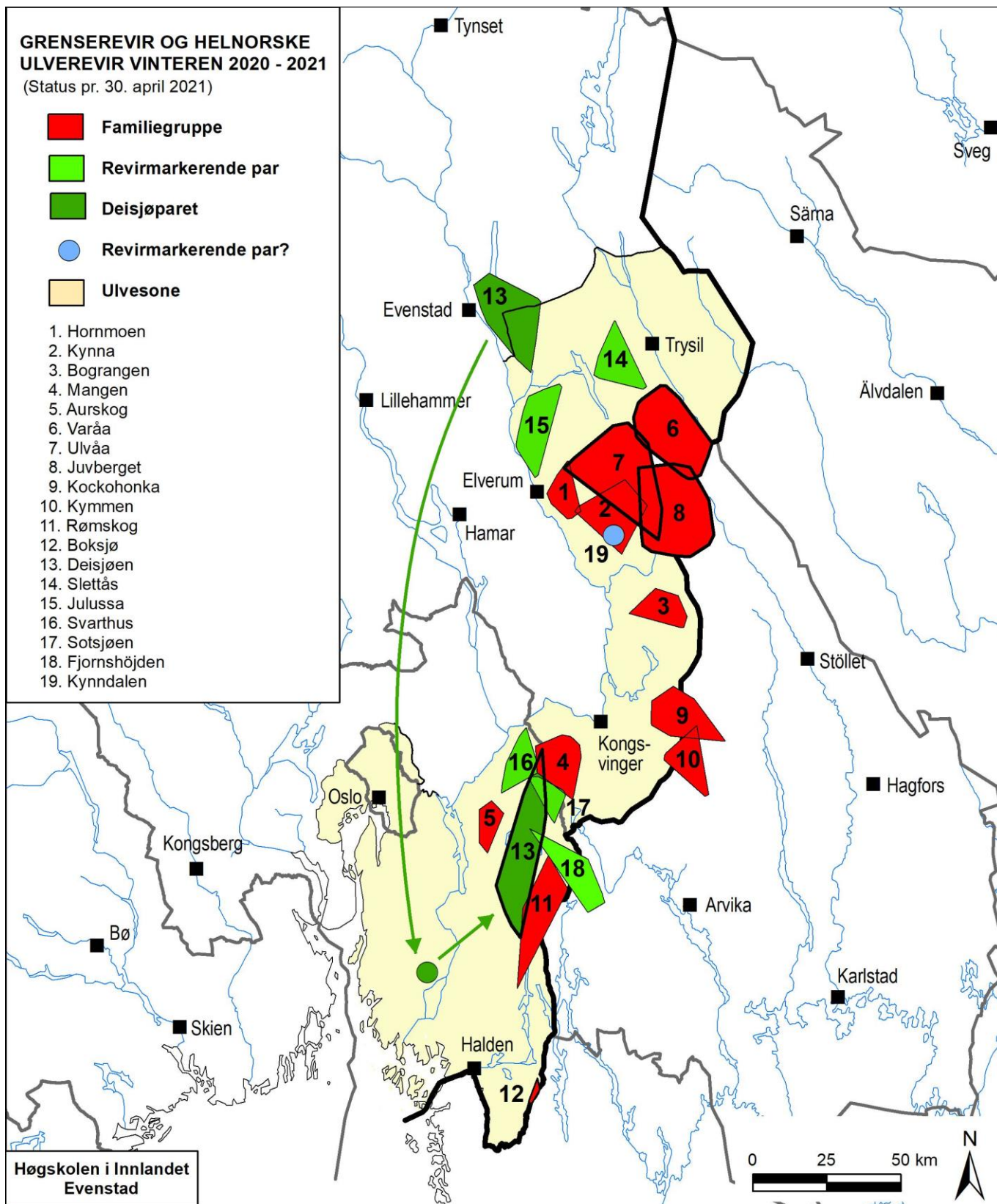
Erling Maartmann
Feltkoordinator
Telefon: (+47) 48112070
E-mail: erling.maartmann@inn.no

Kristoffer Nordli
Feltkoordinator
Telefon: (+47) 41907877
E-mail: kristoffer.nordli@inn.no

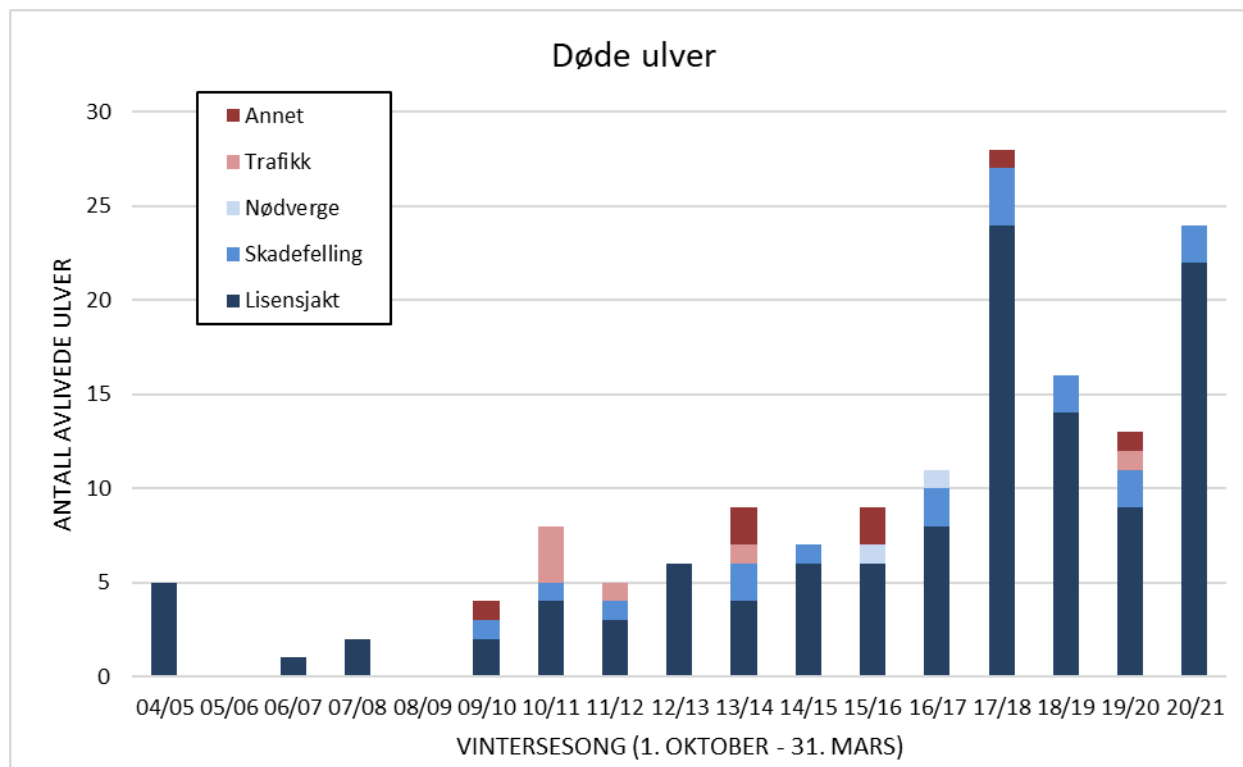
Tabell 1. Ulv foreløpig dokumentert i Norge pr. 31. mars vinteren 2020-2021 med helnorsk tilhold (57-58) eller med tilhold på begge sider av riksgrensen (52-56). Antall valpekull født i 2020 og som hittil er dokumentert i den årlige felles skandinaviske overvåkingsperioden 1. oktober – 31. mars er også vist.

REVIR/ område	Revir nr	LAND	FYLKE/LÅN	Sosial status 2020-21	Kull i 2020	Foreløpig ant. ulver
Hornmoen	1	N	Innlandet	Familiegruppe	Ja	7
Kynna	2	N	Innlandet	Familiegruppe	Ja	12 ¹
Bogranen	3	N	Innlandet	Familiegruppe	Ja	4
Mangen	4	N	Viken/Innlandet	Familiegruppe	Ja	7
Aurskog	5	N	Viken	Familiegruppe	Ja	4 ²
Varåa	6	N/S	Innlandet/Värmland	Familiegruppe	Ja	10
Ulvåa	7	N/S	Innlandet/Värmland	Familiegruppe	Ja	9
Juvberget	8	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	3-4
Kockohonka	9	N/S	Innlandet/Värmland	Familiegruppe	Ja	6
Kymmen	10	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	5-7
Rømskog	11	N/S	Viken/Värmland	Familiegruppe	Ja	6
Boksjø	12	N/S	Viken/V Götaland	Familiegruppe	Ja	6
Deisjøen ³	13	N	Innlandet/Viken	Revirmark. par	Nei	2
Slettås	14	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Julussa	15	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Svarthus	16	N	Viken	Revirmark. par	Nei	2 ⁴
Sotsjøen	17	N	Viken/Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Fjornshøyden	18	N/S	Viken/Värmland	Revirmark. par	Nei	2
Kynndalen	19	N	Innlandet	Revirmark. par?	Nei	1-2
Østmarka		N	Viken/Oslo	Stasjonær	Nei	2 ⁵
Drevsjø		N	Innlandet	Stasjonær?	Nei	1 ⁶
Snerta		N	Innlandet	Stasjonær	Nei	1 ⁷
Åkre		N	Innlandet	Ikke-stasjonær?	Nei	1 ⁸
Mykleby		N	Innlandet	Ikke-stasjonær?	Nei	1 ⁹
Fjaler-Hyllestad		N	Vestland	Stasjonær	Nei	1 ¹⁰
Øyer		N	Innlandet	Ikke-stasjonær?	Nei	1 ¹¹
Elverum-Åmot Ø		N	Innlandet	Ikke-stasjonær?	Nei	1
Hernes		N	Innlandet	Ikke-stasjonær	?	1
Øyeren Ø		N	Viken	Stasjonær?	Nei	1
Moi		N	Rogaland	Ikke-stasjonær?	Nei	1 ¹²
Eidskog		S/N	Jönk/Kalm/Vär/Innl	Ikke-stasjonær?	Nei	1
Magnor		N/S	Värmland/Innlandet	Stasjonær	?	2-3
Hobøl-Halden		N/S	Viken/V Götaland	Stasjonær	Nei	1
Tanum-Rakkestad		S/N	V Götaland/Viken	Stasjonær	Nei	1
Totalt (inkl 24 døde)						109-114

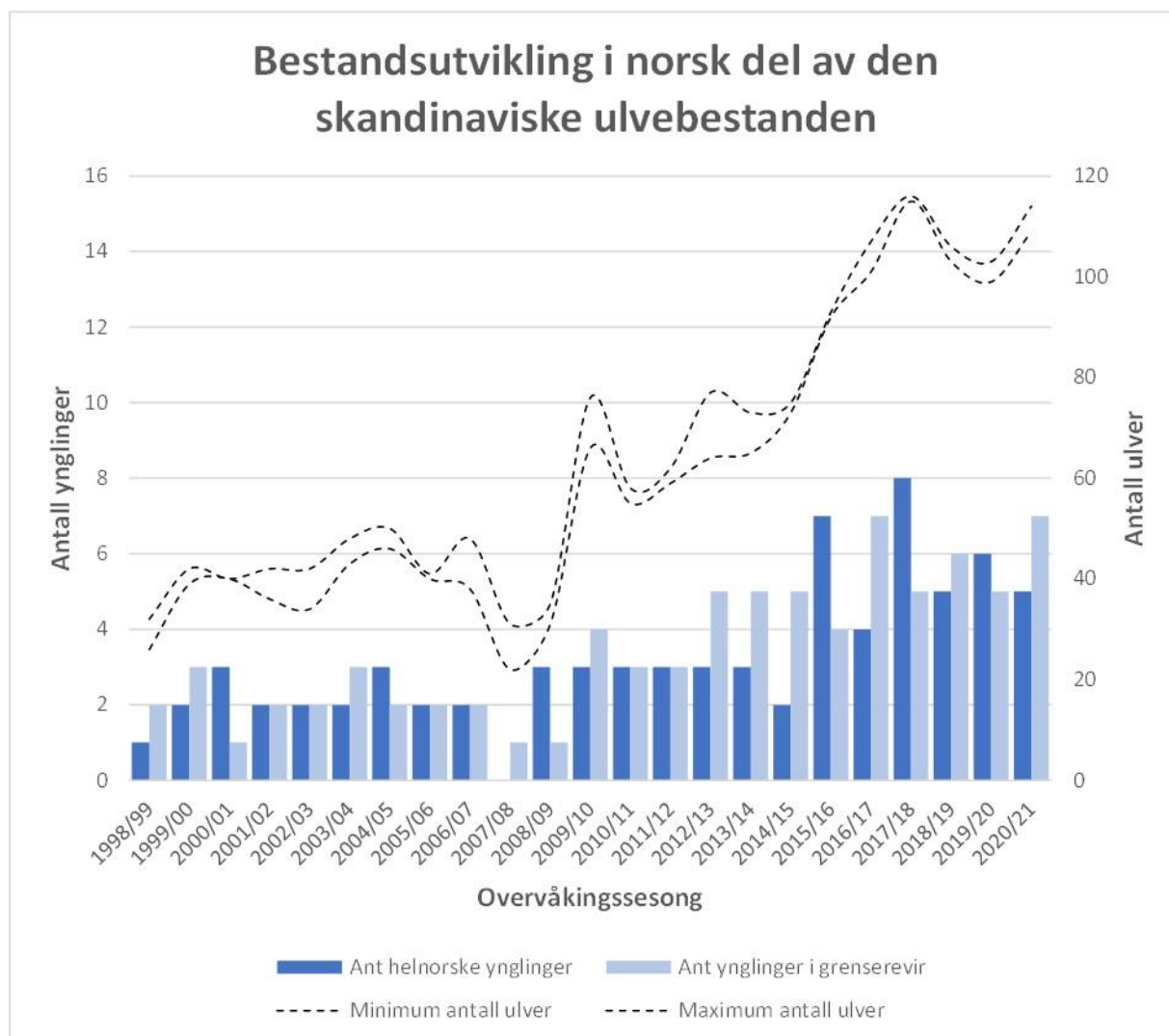
1. Elleve ulver avlivet ved lisensjakt 01-09.01.2021 i Åsnes kommune.
2. Fire ulver avlivet ved lisensjakt 01-12.01.2021 i Aurskog-Høland kommune.
3. Forvaltningsmerket og flyttet til Våler i Viken 3. januar 2021.
4. Nytt par avlivet ved lisensjakt i Aurskog-Høland kommune 22-23.01.2021.
5. Mor og datter. Datter påvist utenfor reviret i slutten av mars, trolig utvandret.
6. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Engerdal kommune 06.12.2020.
7. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Engerdal kommune 05.12.2020.
8. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Rendalen kommune 02.12.2020.
9. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Stor-Elvdal kommune 02.12.2020.
10. Hannulv avlivet ved skadefelling i Hyllestad kommune 15.01.2021.
11. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Øyer kommune 01.12.2020.
12. Hannulv avlivet ved skadefelling i Lund kommune 16.10.2020.

Figur 1. Utbredelse av helnorske og svensk-norske ulverevir med familiegrupper og revirmarkerende ulvepar som er påvist pr. 31. mars vinteren 2020-2021. Kartlagte revirgrenser er som i tidligere tilsvarende statusrapporter ajourført pr. 30. april. De oppgitte revirgrensene er minimumsgrenser og tykk ytterkant angir revir hvor minst én ulv hadde GPS-sender i registreringsperioden. Forvaltningens flytting av Deisjøparet 3. januar i år er også vist.

Figur 2. Antall ulver som er dokumentert døde i Norge de siste 17 registreringssesongene i vinterhalvåret (1. oktober – 31. mars) etter at det ble åpnet for lisensjakt i januar 2005. Dødsårsakene er fordelt på lisensjakt, skadefelling, nødverge, trafikk og andre dødsårsaker.

Figur 3. Bestandsutvikling av ulv i Norge inklusive grenserevir, illustrert som antall valpekull (ynglinger) og totalt antall ulver med helnorsk tilhold og de med tilhold på begge sider av riksgrensen (stiplede linjer; min-max), som er talt opp de enkelte vintrene i 23-årsperioden, 1998/99 – 2020/21. Antall individer som er avlivet eller på annen måte funnet døde de enkelte vintrene er ikke fratrukket.